

דבר העורך

'כל הנערים' בשמחת תורה

בגיליון הקודם (324) מדור 'עדכוני הלכה' הופיע רעיון חדש לקריאת התורה בשמחת תורה, במנין הגדול קוראים לתורה ארבע קראים, ותכן ומיד בסיבוב הראשון קוראים לעולה החמישי 'ולדן אמר' עד 'מעונה', עם 'כל הנערים', ורק אח"כ הציבור מתחלק לבתים כדי שכולם יקבלו עליות. והתועלת בזה שהאמהות והילדים לא צריכים לחכות עד שיגמרו את כל העליות. הגיעו הרבה תגובות למערכת, ונציין את חלקם.

אינו ראוי: לדעת הג"ר נתן קופשיץ שליט"א אין לעשות כן, כיון שכבר יצאו הציבור חובת

קריאת חמשה קראים של יום טוב, שוב אין היתר להוציא ספר תורה בכדי שכולם יוכלו לקבל עליות, כיון שלא מוסיפים לקרוא מה שלא

קראו בבית הראשון. ומבואר בחיי אדם (כלל לא סניף יא) הובא בבאור

הלכה (סימן קמג ד"ה בפחות מ"ו) שאין להוציא ספר תורה ולברך על הקריאה כאשר כל הציבור כבר יצאו ידי חובת הקריאה.

והעצה לכן, שימשיכו בבתינו הנוספים לקרוא יותר ממה שמעמו לפני כן, כגון שיקראו גם את העליה של חתן תורה עד סוף התורה, ולכל הפחות עוד 3 פסוקים. עצה נוספת, שהציבור מתפללי הבתים לא יצאו ידי חובת קריאת התורה בבית הראשון. עוד יש שטענו שאינו מהראוי לתת עליה לילדים קטנים בכ"ל הנערים' לפני שאביהם קיבל עליה.

ראוי: העיד הג"ר מרדכי גרוס שליט"א בשם הגרי"ש אלישיב זצ"ל (תל תלפיות גיליון סו עמוד ג, ספר שמחת תורה, משנ"ב דרשו סימן תרסט ביאורים ומוספים הערה 22), שאין כל חשש להקדים את קריאת 'כל הנערים', ולא נחשב שינוי ממנהג ישראל, שהוא תועלת במציאות שהילדים לא יצטרכו להמתין זמן רב עד סיום הקריאה בכל הבתים. ומה שנוהגים לקרוא לכל הנערים' רק בסוף כל העליות וההוספות הוא מפני כבוד המבוגרים, אבל אם המבוגרים מוחלים על כבודם ומעדיפים שיקראו לתורה את 'כל הנערים' קודם להם, אין בכך שום בעיה.

בבית הכנסת 'חזון נחום' גילה ירושלים נהגו כך השנה לראשונה, על פי פסק מרא דאתרא הג"ר אליהו שליזינגר שליט"א. וכן באחד מבתי הכנסת החשובים בבית שמש נהגו כך השנה לראשונה. והוסיף הג"ר עקיבא משה שיינברג שליט"א כשם שמצינו שמקילים בהרבה דברים בשמחת תורה לכבוד התורה, כמו למחות כפים, כך גם זה בכלל שמותר להוציא ספר תורה לצורך הוספתו גם אחרי שקיימו הקריאה של חובה.

בברכת התורה

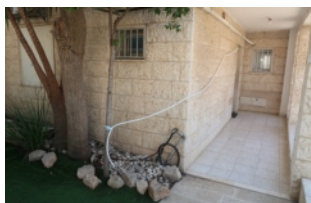
עקיבא יוסף לוי

נושא הגיליון

השקיה שלא במתכוין

מלאכה בשמיטה בלי כוונה

דוגמאות: במאמר שלפנינו נעסוק באחת השאלות השכיחות מאוד לכל אדם בשנת השמיטה, האם מותר להשקות את השדה בשמיטה בלי כוונה להצמיח את השדה? השאלה נוגעת למעשה לרובות אלפי ישראל יושבי ארץ הקודש, באינספור דוגמאות בחצר בגינה ובשדה, הפעלת מזגן שצינור הניקוז מטפף לגינה, ניקוז מי שטיפת הרצפות לקרקע שיש בה עשבים, תלית כביסה רטובה הנוטפת מים על הדשא, ריקון בריכה לגינה, שטיפת רכב כאשר המים זורמים לגינה, נטילת ידיים על הצמחייה בגינה הציבורית או בפארק, שתיה נשפכת בסוכה בחצר לא מרוצפת, כיוור שהניקוז לגינה, ועוד.

צריך לקחת

בחשבון את הדינים

דלהלן, מצות

שביעית בזמן הזה

שאינו רוב יושביה

עליה הוא מדרבנן

ולא מדאורייתא,

מלאכת השקיית

שדה אסורה מדרבנן

ולא מדאורייתא,

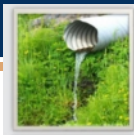
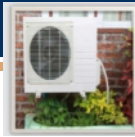
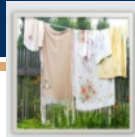
אין מתכוין בהשקיה,

פטיק רישא כאשר ישקה בוודאות, לא ניחא ליה ולא איכפת ליה ולא אסיק אדעתיה כאשר אין לו תועלת כי צומח רק בקרקע חבירו או בקרקע שאינה עומדת לזריעה או כאשר צומח קוצים, גרמגא כאשר ההשקיה אינה נעשית באופן ישיר. להלן יובא הוראות גדולי ופוסקי הדור על פי מקורות הסוגייה בדין מלאכה בשביעית בלי כוונה.

1. אינו מתכוין ופטיק רישא

שיטת הרמב"ם: נחלקו הראשונים מה הדין בשביעית, באינו מתכוין ופטיק רישא וכדלהלן. מבואר במשנה (שביעית פרק ד משנה א) ונפסק ברמב"ם (הלכות שמיטה פרק א הלכה טז), בראשונה התירו ללקט עצים ואבנים ועשבים משדהו, בתנאי שילקט רק את הגדולים, כדי שלא יתכוין לנקות את הארץ, ומשדה חבירו מותר ללקט את הגדולים ואת הקטנים, משרבו עוברי עבירה המתכוונים לנקות ואומרים שמלקטים רק את הגדולים, אסרו ללקט בשדהו והתירו ללקט בשדה חבירו, בתנאי שלא יאמר לחבירו 'ראה כמה טוב עשיתי לך, שהרי ניקיית שדך'.

טעם ההיתר, פירש הר"ש (שם) כיון שמלקט רק את הגסים ולא את הדקים, מוכח שאין כוונתו לתקן הארץ. אך אם מלקט גם את הדקים מוכח שכוונתו לתועלת הקרקע. ובשדה חבירו מותר גם

בתנאי שמעשיו מוכיחים שאין כוונתו להצמיח כמו כירתו ובהמתו מוכחת עליו. ולכן מותר להפעיל בשמיטה מזגן שהצינור נוסף לגינה, שכן המזגן מוכיח על המים הנוטפים שהכוונה היא להפעיל מזגן ואין המטרה להשקות את הגינה. ואם קושר את צינור המזגן לגזע העץ כדי להשקותו, כדון אין כירתו מוכחת עליו. ומאותו טעם מותר לתלות לייבוש בגדים רטובים, שהבגדים מוכיחים שאין כוונתו להשקותו הצמחים. וכל זה בתנאי שלא מתכוין להשקות.

ולגבי מי שטיפת רצפות, אסור לנקות את מי ניקוי הרצפות לגינה בצינור גומי שאינו קבוע בקיר, כי אין מעשיו מוכיחים שאין כוונתו להשקות, כי יתכן שרוצה גם להשקות. ואם הצינור קבוע בקיר להוציא את מי שטיפת הרצפות מותר. וכן אם מכניס במי השטיפה חומרי ניקוי שמזיקים את הצמחים כנהוג בזמננו, מותר כי נחשב כבהמתו מוכחת עליו. ולגבי אדם שגר בקומה עליונה ומי השטיפה נשפכים לחצר חבירו מותר, כי מוכח שאין כוונתו להשקות ואין לו ענין כלל בהשקיה.

ולגבי נטילת ידים בגינה, אסור למרות שאין כוונתו להשקות, כי לא מוכח ממעשיו שאין כוונתו גם להשקות. ומכל מקום מותר לאכול בגינה בשביעית, כיון שלא התחייב כל כך באיסור השקיה, לאסור שמא ישפך מים על הקרקע.

נוסף במילא מותר: לדעת הג"ר שמואל הלוי ואזנר זצ"ל (שיעורי שבת הלוי על הרמב"ם שמיטה פרק א הלכה טז הערה סז סח, שו"ת שבת הלוי חלק י י"ד סימן קצח הלכה טז, קובץ מבית לוי ניסן תשנ"ד חלק ה עמוד נג), וכעין זה בדברי הג"ר **מנחם מנדל פוקס שליט"א** (משנת יוסף חלק א סימן טג), שהרי מבואר ברמב"ם שמוטר לעשות מלאכה בשביעית כשאינו מתכוין למלאכה, כי אין איסור 'פסיק רישא' לענין שביעית, ואינו דומה לשבת. ואף שנחלקו האחרונים מה הדין בפסיק רישא באיסור דרבנן, ולגבי שבת מחמירים, מכל מקום לגבי מלאכות דרבנן בשמיטה יש להקל כדון 'תרי דרבנן', מכיון ששביעית בזמן הזה מדרבנן וגם המלאכה, דרבנן. ולא ישפון את מי שטיפת הרצפות באופן ישיר על הצמחים, כי גורם בזה להשקיה שאין בה צורך, אבל בתליית כיסיה או בהפעלת מזגן שנוסף על גבי הגינה אין להחמיר.

3. שיטת המחמירים

החזו"א נהג לחמירא: מעשה שהיה אצל **החזו"א איש** (ארחות רבינו חלק ב שביעית אות צו, דרך אמונה שמיטה יויבל פרק א ציון ההלכה אות יח) שהיה רוצה לניקוז למקום הצמחים שצמחו מעצמן, וצויה בשביעית לפנותו למקום שאין צמחים. והשיב **הגר"ח קנייבסקי שליט"א** (אהלי שביעית גיליון 3 חן הסוכות תשפ"ב), שאמנם החזו"א סבר שמצד הדין מותר באין מתכוין למרות שהדבר נתיחא ליה (דרך אמונה פרק א ס"ק נו, ג. קמד), בכל זאת למעשה החמיר (ואולי חשב למראית עינים). ולא נחשב שינוי כי דרכן בכך. ורק מה שהתירו חזו"ל התירו ואין ללמוד מזה להתיר עוד דברים. ולכן הורה הגר"ח שצריך ליהזה גם כאשר לא נתיחא ליה כגון בניקוז של מזגנים ומי שטיפת רצפות ותלתי כביסה רטובה (שיח השמיטה פרק טז סעיף ד, הליכות השביעית תשובה בסוף הספר, גלאט ניסן תש"ס 196 מהדורה טז), ואפילו באופן שנופל תחילה על אבן ורק אחר כך הולך אל הצמחים. ואם ניכר שמעורב במים חומרי ניקוי מותר.

אם נתיחא ליה אסור: לדעת **הגר"ש אלישיב זצ"ל** (תודעת השמיטה אות מח בהגה"ה, דרך אמונה פרק א ציון ההלכה יא, יח, ישא יוסף שביעית סימן מד - קובץ תשובות חלק א סימן רל, משפטי ארץ פרק ד הערה 62, משנת הגר"ש פרק יא ס"ק ו, שבות

כאשר מלקט את הדקים, כי אין לו ענין לתקן את קרקע חבירו. היתר של 'אינו מתכוין', נאמר רק באופן שניכר שאינו לתועלת השדה, כמבואר **ברמב"ם** (הלכות שמיטה פרק א הלכה יז) שאם בהמתו או כירתו עומדות בתוך שדהו, מותר ללקט לצורכם כי בהבמה והכירה מוכיחות עליו שאינו מתכוין לתועלת הקרקע.

עוד מבואר **במשנה** (שביעית פרק ד משנה ד), ונפסק **ברמב"ם** (הלכות שמיטה פרק א הלכה יח), המדלל שדהו עמים, ושדהו לא ירש מפני שמיטתן את הארץ, אבל בשדה חבירו מותר לרשד.

וכתב **באגלי טל** (מלאכת חורש סוף ס"ק א) וגם בשביעית יש דין שנאסר רק באופן של מלאכת מחשבת, וכפי שמוכח מדברי **התוס'** (מועד קטן דף ד: ד"ה מפני). וכתב **החזו"א** (שביעית סימן יח ס"ק ו ד"ה ויש לעיין, סימן יט ס"ב, ס"ק ו ד"ה ולפי"ז, ס"ק יז ד"ה והא דשרינו, ס"ק טו), שהעושה מלאכה בשביעית ואינו מתכוין, אינו אסור מן התורה אלא מדרבנן, והתירו חכמים במקום שהיה נראה להם להתיר, והתירו באופן שניכר שאינו עושה לתועלת הקרקע. וכאשר מתכוין לצורך הקוצים והאבנים, לא נחשב עבודת קרקע בשביעית, ומותר מדין אינו מתכוין. ואף שהוא פסיק רישא, הרי זה הכנאה הבאה לו לאדם בעל כרחו. וצ"ע מדברי **התוס'** (סנהדרין דף כו. ד"ה לעקל) שהיתר בשביעית הוא רק באופן שקשה לאילול.

שיטת התוס': מאידך מבואר **בתוס'** (מו"ק דף יג. סנהדרין דף כו. ד"ה לעקל) דגבי שביעית לא בעינו מלאכת מחשבת ואף שמיפה שדה חבירו אסור, ואינו דומה לשבת שפטור באינו מתכוין, ולכן אין טעם שלא לקנוס במוצאי שביעית את הנוטל קוצים משדה חבירו, ומותר רק אם עושה באופן שמזיק לאילן ואינו משיח את הקרקע. עוד מבואר **בתוס'** (גיטין דף מד:), שאסור בשביעית לעשות מלאכה שאין צריכה לגופה.

ובמאמר מהת **הגר"ר יליברמן שליט"א** (משנת יוסף חלק ב עמוד טו), והג"ר **מנחם מנדל פוקס שליט"א** (משנת יוסף חלק א סימן סג), הוכיחו כשיטה זו שבשביעית אסור גם באינו מתכוין וכדומה, מדברי כמה ראשונים - **הרשב"ם** (ב"ב דף פ:), **ותוס' והרשב"א והרמב"ן והיט"ש מקובצת בשם הרא"ם** (שם), וכן מכמה אחרונים - **הרמ"ז** (שביעית פרק ד משנה ו), **משנת ר' נתן, פאת השולחן, דסיקון, תפארת ישראל, משה ראשונה, תורת השביעית, ואמונ"י** (שם), שאסור מדאורייתא מלאכה בשביעית, גם כאשר ניכר מתוך מעשיו שאינו מתכוין לתועלת הקרקע. וכן הסיק **במהנהגי שביעית** (סעיף כט) לבעל אמונת יוסף, שאסור אפילו כשאין מתכוין, ורק אם מזיק לאילן מותר.

2. שיטת המקילים

אם מוכח שאין מתכוין מותר: לדעת **הגר"ר ניסים קרליץ זצ"ל** (חוט שני שביעית עמודים קכה, קכו, קלט, קמו, תודעת השמיטה אות מח בהגה"ה, ועיין משפטי ארץ פרק ד הערה 63) שמוטר אינו מתכוין כדעת **החזו"א**, וכמו שמוכח ברמב"ם (הנ"ל) שמוטר מלאכה בשמיטה כאשר אינו מתכוין להשיב הקרקע אף שהוא פסיק רישא, ובתנאי שמוכח מתוך מעשיו שאין כוונתו לתועלת הקרקע, ולכן בשדה חבירו שאינו מתכוין ליפוט שדהו מותר ללקט גם דקים, וכשבהמתו וכירתו מוכחת עליו מותר ללקט. והטעם שבאינו מתכוין לא נאסר מן התורה בשביעית, כי לא איסור המלאכה לחופר בורות או חופר לבנין שאין בזה איסור כלל, כי אינו מלאכה של עבודת קרקע. ואינו דומה לשבת שהחיסורו הוא רק בכוונה ולא בעצם של המלאכה.

ולהלכה יש לנהוג כמבואר ברמב"ם, שמוטר להשקות את הקרקע כשאין מתכוין להשקות את השדה (אפילו אם נתיחא ליה),

לא נוטף מים, ורק לאחר זמן מסוים המים מטפטפים מאליהם, כי הטפטוף נחשב כח שני שהוא רק גרמא, ואולי הוא אפילו פחות מכח שני, וגם אין כוונתו להשקות הצמחים, ואין דרך השקיה בכך, ואפילו אם הצמחים שלו שניחא ליה בהשקיה.

ולדעת הג"ר **יצחק יוסף שליט"א** (ילקוט יוסף פרק יב סעיף ז-ט), מותר לנקז את מי השטיפה לחצר אף שהמים משקים את הצמחים, ומותר להפעיל את המזגן אף שמטפטף לגינה, ומותר לשטוף את הרכב ברחוב אף שהמים יורדים לגינה, וביאר טעם ההיתר באריכות כיון שאינו מתכוין להשקיה, מותר מדין גרמא בפסיק רישא דלא ניחא ליה בתרי דרבנן.

ולדעת הג"ר **עזריאל אויערבך שליט"א** (קונטרס דבר השמיטה עמוד 22) מותר לכתחילה להפעיל את המזגן בשביעית אף שמטפטף לגינה, כי אין גורם להשקיה בכך ראשון. ולדעת הג"ר **אשר ויס שליט"א** (מנחת 1) אשר שביעית סימן ג), מותר לגרוף לחצר או לגינה את מי השטיפה דרך מרזב, וקל וחומר שמותר להפעיל מזגן אף שהמים מטפטפים ממנו לתוך גינה או חצר.

וכך סיכם את העניין בספר **הליכות השביעית** (חלק א פרק י, תמונות 44-42), וכעין זה בספר **השמיטה והלכותיה** (פרק ב), כשמנקים את הבית ושוטפים את הרצפות יש שכתבו לזהר שלא יזרמו המים החוצה לעבר הגינה דרך צינור שנשפך לגינה שלו. צינור מזגן שמטפטף על קוצים ועשבי בר מותר להפעילו. ואם מטפטף על גינה שיש בה צמחים ופרחים, נחלקו הפוסקים ויש צריך לסדר צינור שיצא מהמזגן ולא ישקה את הצמחיה, ואם כוונתו להשקות את הגינה אסור. מותר לתלות כביסה רטובה, למרות שנוטפים טיפות מים לגינה, כי אינו מכוין להשקות את הגינה. ויש מחמירים שלא יתלה כביסה רטובה מעל מקום שיש בו צמחים, ואם הגינה אינה שלו מותר, כי ידוע לכל שאין כוונתו להשקות.

יצחק פרק יד סעיף ו, טוב הארץ פרק א דין יג, משמרת השביעית פרק ז הערה 15), והג"ר **צבי ובר שליט"א** יש להחמיר כשיטת התוס' שאיסור מלאכה בשביעית הוא אף גם בעושה בשינוי דלגבי שביעית לא בענין מלאכת מחשבת, ולכן אסור לנקז את מי שטיפת הרצפות לגינה שלו כיון שניחא ליה בהשקיה אסור אפילו שאינו מתכוין, ומותר רק אם יש במים חומרי ניקוי שמזיקים את הצמחים. וכן אסור להפעיל מזגן אם המים שנשפכים לגינה שלו, שכן אם ניחא ליה אסור אפילו שאינו מתכוין.

אבל מותר כאשר אינו מתכוין והוא בגדר פסיק רישא דלא ניחא ליה בצירוף גרמא, כגון שמנקז לגינה של חבירו או לקרקע שלו שאינה עומדת לזריעה או שגדלים שם קוצים ודרדרים וצמחי בר הגדלים פרא, ובניקוז מי השטיפה יגרוף את המים עד קרוב לשפת הרצפה כדי שילכו מאליהם ויחשב גרמא. וכתב שבת יצחק שהפעלת המזגן נחשב גרמא רחוקה כי המים אינם בעולם, ולכן צידד הגרי"ש שאם מטפטף למקום שצומח דבר טוב, ואין בידו לשנות את מקום זרימת המים. מועיל שיחליט בדעתו שלא יגנה מהם.

והוסיף הגר"צ ובר שדין זה מוכח **בחזו"א** (סימן יט ס"ק יד) שציידד להקל רק באופן שלא איכפת ליה, אבל אם ניחא ליה למרות שההנאה באה בעל כרחו אסור. ולפי זה לגבי נטילת ידיים בגינה ציבורית אסור, אבל בחצר חבירו אפשר להקל.

4. האם יש להתיר מדין גרמא?

גרמא בשביעית: הסתפק הג"ר **צבי פסח פונק זצ"ל** (קובץ כרם ציון השלם אוצר השביעית סימן יב), האם גרמא מותרת בשמיטה. ולדעת הג"ר **שמאי קהת הכהן גרוס שליט"א** (שו"ת שבט הקהתי חלק ה סימן רא) מותר להפעיל מזגן בשביעית למרות שאחרי משך זמן מסוים הצינור מתחיל לטפטף מים על הצמחים, וכן מותר לתלות מעל הצמחים כביסה רטובה לייבוש, בתנאי שברגע התליה

סיכום הגיליון:

דינים העולים

- א. **אינו מתכוין**: לשיטת הרמב"ם מלאכה בשביעית באינו מתכוין מותרת בשביעית אף שהוא פסיק רישא, בתנאי שמוכח ממעשיו שאין כוונתו לתועלת הקרקע. לשיטת התוס' במלאכה בשביעית אין דין של מלאכת מחשבת ואסור גם כשאינו מתכוין כיון שהוא פסיק רישא, ורק אם מעשיו מקלקלים את השדה מותר.
- ב. **מוכח מותר**: לדעת הגר"ג קרליץ הלכה כהרמב"ם שאינו מתכוין ומוכח שאינו רוצה להשקות מותר, וממילא מותר להפעיל מזגן ולתלות בגדים רטובים אף שנשפכים לגינתו ונהנה, ואם הצינור קשור לעץ להשקותו אסור. ולגבי מי שטיפה, צינור שאינו קבוע אסור, קבוע מותר, עם חומרי ניקוי מותר, לגינה של השכן מותר, ונטילת ידיים בגינה אסור, אבל לא אסור לאכול בגינה שמא ישפך. וכן דעת הגר"ש ואזנר והגרמ"מ פוקס שהלכה כהרמב"ם, ולא ישפוך מי שטיפה באופן ישיר, אבל בתליית כביסה והפעלת מזגן אין להחמיר.
- ג. **החזו"א נהג לחומרא**: החזו"א נקט כמה פעמים בספרו שהלכה כשיטת הרמב"ם שמותר בשביעית באין מתכוין וניכר ממעשיו שאינו מתכוין לתועלת הקרקע, ואף שהוא פסיק רישא, הרי זה כהנאה הבאה לו לאדם בעל כרחו. למעשה החזו"א נהג לחומרא, ואולי חשש למראית העין. וכן דעת הגר"ח קנייבסקי שצריך לזהר גם כאשר לא ניחא ליה, וגם כשנופל תחילה על אבן ואח"כ הולך לצמחים. ואם ניכר שמעורב במים חומרי ניקוי מותר.
- ד. **ניחא ליה אסור**: לדעת הגרי"ש אלישיב והגר"צ ובר יש להחמיר כשיטת התוס' ואם ניחא ליה אסור אפילו שאינו מתכוין, ולכן אסור לנקז לגינה שלו ומותר רק כשיש חומרי ניקוי במים. אבל מותר לנקז לגינה של חבירו או לקרקע שלו שאינה עומדת לזריעה או שיש צמחי בר הגדלים פרא. כדון פסיק רישא דלא ניחא ליה בצירוף גרמא.
- ה. **גרמא בשביעית**: לדעת הג"ר יצחק יוסף מותר כשאין מתכוין להשקות מדין גרמא בפסיק רישא דלא ניחא ליה בתרי דרבנן. לדעת הג"ר שמאי קהת הכהן גרוס והג"ר עזריאל אויערבך מותר להפעיל מזגן ולתלות כביסה, כי אינו גורם להשקיה בכך ראשון. ולדעת הג"ר אשר ויס מותר מטעם שיש לגרוף את המים לגינה.
- ו. **אופני היתר**: האופנים הבאים מותרים לכל הדעות, לגינה מרוצפת, לחצר שעוברים בו רבים ולא יצמח, ריבוי מים שמקלקל את הצמח, השקיה בשיעור לאקומי.

משיב כהלכה

ההגרלה השבוע על 100 שקל במזומן

שאלה: מהם דיני טיפול בעציצים בשביעית?

האם יש הבדל בין עציץ נקוב לעציץ שאינו נקוב, מהו גודל שיעור ומקום הנקב? מה הדין בסוגי העציצים - חרס, עץ, מתכת, פלסטיק? ומה הדין כאשר העציץ אינו נקוב והענפים חורגים מגבולות העציץ?

מקורות: משני"ב (סימן שלו ס"ק מב);

חזו"א (סימן כו ס"ק ד); **מנחת יצחק** (חלק ח סימן צב); **שבט הלוי** (חלק ו סימן קסז, חלק ח סימן רלב); **דרך אמונה** (תרימות) פרק א סעיף כה ס"ק רכא, ציון ההלכה תעה, ביאור ההלכה ז"ה עציץ. שמיטה פרק א ציון ההלכה ס"ק קז); **משפטי ארץ** (פרק ח סעיף ה).

במדור זה מופיעה שאלה שבועית בנושא הגיליון הבא, כל מי ששולח תשובה נכונה על השאלה נכנס להגרלה. ההגרלה על דעת רבני המפעל. התשובות המובחרות ישולבו במידת האפשר בגיליון הקרוב.

נא להעביר את התשובות עד יום ראשון הקרוב בערב (תשובה שתגיע אחרי יום ראשון תכנס להגרלה הבאה), בצירוף פרטי המשיב (שם, טלפון, מקום לימוד), באחת מהאפשרויות הבאות:

1. בקו 'הילכתא' טלפון 02-5377085-5377085 4
2. בעמודות 'נדרים פלוס' ו'קהילות', קופת 'הילכתא' גיליון 'עומק הפשט' בחדר 'קול הלשון', ישיבת מיר ירושלים, תיבת 'הילכתא'
3. בפקס מספר 6507823-1532
4. במייל 5047867@gmail.com

הזוכה בהגרלת גיליון 324 בסך 100 שקל מזומן

הבה"ח 'הישוע אלימלך ובר שליט"א

שיש"ק 'מאור עיניים' ראחמיסטריווקא ביתר עילית

הוקדש לע"נ הרה"ח אבנר בהרה"ח אלימלך ז"ל פרקש

נלב"ע ג' מר חשון תשפ"א

ת.נ.צ.ב.ה.

בית הוראה הילכתא

אופנים ללא חשש

כתב הג"ר יצחק יעקב פוקס שליט"א (במאמרו) שיש כמה אופנים בהם מותר לכל הדעות, ואין בהם חשש כלל, כגון לשפוך מים לגינה מרוצפת או לחצר המשמשת מעבר לרבים, ואין סיכוי שיצמחו שם זרעים.

וכן מותר לשפוך מים לגינה שכבר נרטבה מגשם או מהשקיה, כמבואר ב**בכף החיים** (סימן שלו ס"ק כט)

בשם **פתח הדברי** (אות ה) שבאופן האמור מותר לשפוך מים בגינה בשבת, כי ריבוי המים מרקיבים ומפסידים הצמחים כידוע. גם ברור, שאם שיעור ההשקיה היא בגדר 'לאוקמי אילנא' אין ספק שמתור, שהרי אפילו במתכוין מותר, וכל הנדון הוא רק כאשר יותר מהשיעור המותר והוא בגדר 'לאברוי'.

עדכוני הלכה

שביעית מקור הברכה

ידוע שיום השבת נותנת כח וברכה לישראל לכל ששת ימי המעשה הבאים, כמבואר ב**זוהר הקדוש** (חלק ב דף פח). "מינה מתברכים כל שיתא יומין". ובאור **החיים הקדוש** (בראשית ב ג) שהעולם נברא מתחילה רק לששת ימים, ושמיירת השבת נותנת כח וחיות לשבוע החדש של יחזור העולם לתהו ובוהו.

ופירש **השפת אמת זי"ע** (בהר תרמ"ח), שכך גם שנת השמיטה שנקראת **פסוק** שְׁבַת הָאָרֶץ (ויקרא פרק כה פסוק ו), משפיעה כח וברכה לכל ששת השנים הבאות, לישראל ולא לגויים. כלשון הפסוק לָכֵן אֶלְכָּהּ, לידע כי ביטול כל המלאכות הן הן קיומו של עולם.

נושא הגיליון הבא:

'דין עציץ בשמיטה'

טלו חלק בזיכוי הרבים העצום, והשתתפו בהוצאות הגיליון הבא

הגיליון נועד לעזור את לב הלומדים, נא לא לסמוך על הדברים הלכה למעשה בלי לעיין במקורות

ברכת מזל טוב לגיסי המופלג הר"ר אברהם שטינר שליט"א
לרגל אירוסים בנו הבחור המופלג כמר שמעון נ"י מבחירי
ישיבת סלבודקא עב"ג בת הר"ר מנחם שיינברגר שליט"א
בשעתו"מ

הילכתא

לדעת לחיות כהלכה

גיליון שבועי עומק הפשט
שיעורים יומי עיון
בית הוראה טלפוני
ביורוי הלכה אקטואליים
קו מידע הלכתי
חוברות הדרכה

02-535-0-535 מכון הילכתא

מענה אנושי בית הוראה מערכת הגיליון

קו מידע הלכתי

02-5377-085

5047867@gmail.com לקבלת הגיליון במייל

02-6507823 פקס

ניתן להאזין לשיעורים, הודעות, עדכונים, רישום להגרלות, ועוד...